

Bouwstenen voor een Gezond Wielsbeke

Inleiding

'Ik droom dat mijn kleinkinderen mogen opgroeien in een samenleving die streeft naar een betere levenskwaliteit. In een stad die zorg draagt voor zijn inwoners. In een dorp waar het aangenaam wonen is. In een buurt waar mensen tijd hebben voor elkaar.' Mieke grootouder.

Waar moet een gemeente op inzetten om de droom van Mieke waar te maken? Welke gezondheidsthema's moeten voorrang krijgen? Het antwoord op die vragen vind je in deze bundel.

Wat voorafging

Vorig jaar verspreidde CM Gezondheidsfonds in alle Vlaamse en Brusselse gemeenten de vragenlijst '**Bouwstenen voor jouw Gezonde Buurt**'. Het doel? De temperatuur meten op het vlak van **gezondheid en levenskwaliteit**. Inwoners werd onder andere gevraagd of hun gemeente genoeg klimaatvriendelijke initiatieven neemt en of er voldoende huisartsen zijn.

Dit voorjaar verzamelden we de antwoorden in een rapport per gemeente en voegden daar relevant cijfermateriaal aan toe om alles in **perspectief** te zetten. Met dit rapport trokken onze netwerkcoördinatoren naar lokale organisaties, verenigingen, adviesraden, vrijwilligers en burgers. Hoe kijken zij naar de resultaten? Zijn ze herkenbaar? Wat zien zij als prioriteit? Wat kan er veranderen? En wie kan daar een rol in spelen?

Op basis van alle gesprekken groeide per gemeente een lijst met prioritaire gezondheidsthema's. In deze bundel vind je de lijst voor jouw gemeente.

Tijd voor het echte werk

Nu alles op papier staat, is het tijd om van de droom van Mieke **werkelijkheid** te maken. Daarom zoeken wij lokale besturen, burgers, verenigingen en organisaties die samen met ons hun schouders onder deze lijst willen zetten. Die mee willen **bouwen aan meer levenskwaliteit** voor iedereen. Laten we de komende zes jaar de krachten bundelen en werken aan gezonde inwoners in gezonde buurten.

Doe jij mee?

Bouwsteen Gezonde Leefomgeving

In 2050 moet elke inwoner in België op een plek wonen die zijn gezondheid en levenskwaliteit positief stimuleert, een plek die maximaal beschermt tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Dit moet gebeuren met een bijzondere aandacht voor de mensen in de meest kwetsbare situatie. Aanwezigheid van groen, inzetten op duurzame mobiliteit, afwezigheid van industrie heeft een rechtstreekse en positieve impact op de gezondheid.

Doelstelling

Niet alleen leefstijl, biologische factoren en de kwaliteit van onze gezondheidszorg hebben een impact op onze gezondheid, ook de omgeving waarin we leven, speelt een belangrijke rol voor de gezondheid en de levenskwaliteit die we ervaren.

Uit onze burgerbevraging kwam naar voor dat bewoners in Wielsbeke en de deelgemeenten nood hebben aan meer groene ruimte.

Hierdoor kunnen ze gemakkelijk in hun buurt tot rust komen.

Dit heeft eveneens een positief effect op hun mentaal welzijn en creëert ook kansen tot ontmoeting waardoor meer verbinding tussen mensen kan ontstaan.

We streven naar meer groene ruimte voor Wielsbeke.

Bouwsteen Gezonde Leefomgeving

Aanbeveling

Wielsbeke behoort in Vlaanderen tot de meer verstedelijkte gemeenten met een bebouwde oppervlakte van 44,51%. Dit ligt beduidend hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen (28,88%). (Statbel, 2022)

Het is dan ook niet onverwacht dat inwoners de nood aangeven meer groene ruimte nodig te hebben. Daarom delen wij graag onze bevindingen die in andere gemeenten in Vlaanderen reeds een positief effect gehad hebben:

- Door extra aandacht te geven aan het klimaatbestendig inrichten van Wielsbeke en de deelgemeenten kan je een positief effect creëren op het algemeen welbevinden van de inwoners. Meer groene ruimte, meer water en minder beton zorgen niet alleen voor de noodzakelijke koelte tijdens hittegolven en voor meer biodiversiteit. Ze maken de gemeente ook gezonder en beter gewapend tegen zware regenval.
- Herbestem daarom braakliggende grond in de kern van de wijken tot groene ruimte, volkstuintjes, ontspanningsruimten, therapeutische tuinen, zintuiglijke paden, enz. om de biodiversiteit te versterken.
- Onthard en vergroen de randen van wegen en gebieden met veel vervuiling en concentraties van economische en industriële activiteiten (lucht, bodem, water), terwijl "groene" corridors voor zachte mobiliteit, en dus meer veiligheid worden gecreëerd.
- Communicatie naar de burger is hierin heel belangrijk. Mensen geven in Wielsbeke aan te weinig betrokken en geïnformeerd te zijn voor, tijdens en na veranderingen in de gemeente bv. Bij het al of niet komen van padelpleinen. Ze weten onvoldoende bij wie ze hiervoor te rade kunnen gaan.

(CM Gezondheidsfonds, 2024)

Bouwsteen Gezonde Leefomgeving

Uit gesprekken met burgers en organisaties in Wielsbeke komt naar voor dat de zachte weggebruiker nood heeft aan veilige fiets- en voetpaden. Dit stimuleert een actieve verplaatsing wat een gunstig effect heeft op vlak van fysieke gezondheid en mentaal welzijn. Belangrijk hierbij is dat iedereen gebruik kan maken van veilige en toegankelijke fiets- en voetpaden en zich veilig in het verkeer begeeft.

Doelstelling

We willen inwoners van Wielsbeke stimuleren om meer te bewegen door te kiezen voor alternatieve vervoersmogelijkheden. Dit doen we door een veilige en inclusieve verkeersomgeving te creëren waarin kwetsbare weggebruikers zich comfortabel kunnen verplaatsen.

Onze doelstelling: De fietsinfrastructuur in Wielsbeke is veilig en uitnodigend om mensen aan te zetten sneller de fiets te nemen, waardoor de fiets een waardig en veilig alternatief is voor korte verplaatsingen in Wielsbeke en de deelgemeenten. De fiets nemen is daarnaast een actieve verplaatsing wat goed is voor de fysieke gezondheid.

Ook voetpaden zijn toegankelijk en veilig voor alle voetgangers met extra aandacht voor mensen met een beperkte mobiliteit (rolstoel- en rollatorgebruikers, mensen met beperkt zicht ...).

Bouwsteen Gezonde Leefomgeving

Aanbeveling

We willen blijvend aandacht vragen voor de kwetsbare groepen die zich per fiets of te voet verplaatsen:

We ondersteunen initiatieven en helpen mee sensibiliseren rond :

- De nood aan voldoende brede voetpaden waar vrije doorgang voor iedereen mogelijk is.
- Voldoende zit/rustmogelijkheden doorheen de gemeente wat personen aanzet om zich te voet te verplaatsen.
- Bewustwording bij het plaatsen van bloembakken, reclameborden en andere obstakels op het fiets/voetpad.
- Het kan nuttig zijn om beleidsvoerders een rolstoelenparcours te laten afleggen in hun gemeente, zodat zij aan den lijve ondervinden waar de pijnpunten liggen.
- Veilig en correct parkeren met vrijhouden fiets- en voetpaden.

Zo zorgen we er samen voor dat iedereen zich gemakkelijk naar een locatie kan verplaatsen en kan deelnemen aan wat er binnen de samenleving/gemeente wordt georganiseerd.
Dit gaat zo ook isolatie en eenzaamheid tegen.

Bouwsteen Gezonde Leefomgeving

Aanbeveling

Daarnaast willen we ook de fietser/voetganger bewust maken van hun kwetsbaarheid in het verkeer.

We gaan in dialoog met partners, betrokken bij het gebruik van ongemotoriseerde vervoersmiddelen, en ondersteunen initiatieven die deze weggebruiker sensibiliseert om zich veilig in het verkeer te begeven.:

- Dragen van noodzakelijke bescherming: zichtbare kledij in donkere uren, veilige fietshelm, een fiets op orde met de noodzakelijke verlichting voor- en achteraan.
- Kennis van eigenheid en gevaren van de verschillende fietstypes op het fietspad: speedelec's, Steps, elektrische fietsen, bakfietsen, gezinsfietsen, koersfietsen etc...
- Kwetsbare weggebruikers op de hoogte stellen van de actuele verkeersregels zodat ze zich op een veilige en zichtbare manier in het verkeer in Wielsbeke en de deelgemeenten begeven.

Bouwsteen Zorg

Gezondheid realiseren zal ook nog sterker op lokaal niveau gebeuren. Gezondheidspromotie is niet alleen een opdracht van zorgverleners van de eerste lijn, maar ook van werkgevers, scholen, mutualiteiten, verenigingen, ... Allen kunnen zij bijdragen tot een gezonde levensstijl. Buurten moeten zo worden ingericht dat ze sociale verbinding en zorg voor elkaar stimuleren. Als iemand zorg nodig heeft, dan werken alle zorgverleners samen op basis van een gedeeld elektronisch dossier. Mensen dragen zorg voor elkaar in de buurt waar ze wonen.

Doelstelling

Het zorgaanbod moet toegankelijk en doelgericht zijn wat verder gaat dan louter 'genezing'.

We streven naar meer focus op een betere levenskwaliteit op maat.

Uit onze sociale bevraging van burgers in Wielsbeke kwam naar voor dat er een nood is aan meer (kleinschalige) oplossingen voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen.

Deze nood wordt bevestigd via de Gemeente-Stadsmonitor van de Vlaamse Overheid (cijfers 2023):

- In Wielsbeke zijn slechts 1.36 assistentiewoningen per 100 65+inwoners beschikbaar. In het Vlaams gewest is dit gemiddeld 2.52 per 100 65+inwoners.
- Ook wat het aantal plaatsen in woonzorgcentra betreft scoort Wielsbeke ondergemiddeld : 3.97 plaatsen per 100 65+inwoners tegenover een Vlaams gemiddelde van 5.92

Infrastructureel is er dus in Wielsbeke een inhaalbeweging nodig de komende jaren. In afwachting kan meer aandacht besteed worden aan kleinschalige en betaalbare initiatieven in de ouderenzorg.

(Gemeente-Stadsmonitor, 2023)

Bouwsteen Zorg

Aanbeveling

Een meerjarenplan opstellen die tegemoetkomt aan de infrastructurele en zorgnoden van 65+ bewoners in Wielsbeke.

Belangrijk om hierbij rekening te houden met de veroudering van de bevolking.

Naar een kleinschaliger en betaalbare ouderenzorg door:

- Doelgerichte zorg in de ouderenzorg centraal te stellen waarbij de patiënt/bewoner aan het roer staat en samen met de zorgverleners de prioriteiten bepaalt.
- De ouderenzorg, zowel in de thuiszorg als het woonzorgcentrum meer betaalbaar te maken. Dit kan oa. door het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden te indexeren.
- In te zetten op kleinschalige leefgroepen voor ouderen die niet meer zelfstandig thuis kunnen blijven.
- Gebruik te maken van participatieve technieken om bewoners veel meer in de zorg en het leven van de voorzieningen te betrekken (bv. Tubbe-model)
- Te investeren in methodieken om veel meer nabij te zijn bij personen met dementie. Het is positief dat Wielsbeke reeds inspanningen deed om een dementievriendelijke gemeente te zijn. De documentaire film 'Human Forever' kan hierbij een inspiratiebron zijn.

(CM Gezondheidsfonds, 2024)

Bouwsteen Zorg

Aanbeveling

Versterk de mantelzorg- en ouderenverenigingen.
Ga met hen in gesprek, luister naar hun noden en bekijk wat je als gemeente kan doen om oplossingen aan te reiken.

Met gezonde buurt willen we meewerken om de noden te capteren en te signaliseren. We willen als klankbord fungeren om samen met andere organisatie met expertise in dit thema mee te zoeken naar oplossingen op maat.

Literatuurlijst

CM Gezondheidsfonds (2024). Bouwstenen voor een beter Bruto Binnenlands Welzijn: federale, regionale en Europese verkiezingen 2024.
<https://cm-mc.bynder.com/m/2603bd167b58fa0b/original/cm-memorandum-verkiezingen-2024-bouwstenen-voor-beter-bruto-binnenlands-welzijn.pdf>

Activerende conclusie

Inwoner, vrijwilliger, organisatie of lokaal bestuur: we delen dezelfde droom. Gezondheid, wensen we elkaar als we het glas heffen, of bij tegenslag hoor je de opbeurende woorden 'als we maar gezond zijn'. Gezonde inwoners in een gezonde buurt, daar willen we samen onze schouders onder zetten. Het hoeft geen verre droom te zijn: als we de krachten bundelen, komt die gezonde buurt dichterbij.

Vrijwilliger

Goesting om je energie in te zetten voor een gezonde buurt? Dan vind je in deze aanbevelingen handvaten om aan de slag te gaan. Je ontdekt waar jouw buurtbewoners van wakker liggen en waar ze graag een oplossing voor willen. Want een gezonde buurt, daar zorgen we zelf voor. En jouw bijdrage is daarbij cruciaal. Gelukkig hoef je dat niet alleen te doen en vind je zeker partners die met jou de gezondheidsnoden willen aanpakken.

Lokaal bestuur

Uiteraard staat gezondheid hoog op het prioriteitenlijstje van jouw lokaal bestuur. Het bestuur neemt al initiatief om voor de inwoners de gezondheid te bevorderen en steunt lokale activiteiten. Welke prioriteiten geven de inwoners zelf voor een gezonde buurt en hoe willen ze dit realiseren? Dat lees je in deze aanbevelingen. En je ontdekt met welke partners je hiervoor kan samenwerken. Want werken aan gezondheid, dat is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Organisatie of vzw

Jouw organisatie of vereniging zet zich vandaag al in voor een gezondere samenleving. Maar weet je wat er echt leeft bij de inwoners van jouw buurt? Ontdek in dit overzicht wat zij belangrijk vinden voor een gezonde leefomgeving en welke gezondheidsnoden ze hebben. Je leest hier ook hoe je concreet aan de slag kan. We zijn ervan overtuigd dat jouw organisatie of vereniging de talenten en de daadkracht heeft om mee te bouwen aan een gezonde buurt.

Zin om mee de handen uit de mouwen te steken? Hilde gaat graag met jou op zoek hoe jij jouw talenten en goesting kan inzetten. Want elk engagement telt!

Hilde Vermeersch
hilde.vermeersch@cm.be

www.gezondebuurt.be